

operete od Lortzinga, Suppéja, Mascagna i. dr. Tako se je društvo dobro oborožilo za prihodnjo dōbo. „Dramatično društvo“ je sklenilo prirediti osem predstav vsak mesec v novem deželnem gledališči ter se je zaradi tega odločilo pomnožiti igralno osobje. Lansko leto je bilo poleg režiserja angažovanih 9 osob, in sicer 5 gospodov in 4 dame; ostalo igralno osobje se je, kakor navadno, sestavljalo iz gojencev in gojenk dramatične učilnice. Vidi se torej, da je nujna in skrajna potreba, da se igralno osobje Dramatičnega društva pomnoži, osobito, da se angažujó dobre nove moči. V tem oziru je storilo društvo vse, kar je potreba ter se je nadajati, da se mu posreči pridobiti novih igralcev za letošnjo zimo. V tem zmislu je stavil predlog g. A. Trsteujak, ta predlog je odobril občni zbor ter naročil novemu odboru, da skrbi za pomnožitev igralnega osobja.

Društvo vzdržuje dramatiško učilnico, v kateri se poučujó novinci teoretično in praktično. Lansko leto sta bila celó dva tečaja, oglasilo se je dosti gojencev, vendar pa jih je le nekaj vztrajalo, in to zategadelj, ker niso imeli prilike igrati in ker v občé niso vlog dobivali. Premalokrat se igra, in vsak ne pride na vrsto. Sicer pa je dramatiška učilnica pokazala zelo povoljen uspeh. Učitelj te šole je g. Ig. Borštnik.

Stalni moški zbor je vsakemu gledališču potreben. „Dramatično društvo“ to najbolje čuti in zategadelj se je jelo posvetovati s pevskim društvom „Slavec“, da bi le-tó oskrbovalo moški zbor pri slovenskih predstavah. Vsekakor bi to bilo za društvo lepa pridobitev ter je tudi pričakovati, da se odboru posreči pridobiti vrlega „Slavca“ pod primernimi pogoji za slovensko gledališče.

„Dramatično društvo“ se je preosnovalo. Občni zbor je vzprejel nova pravila, katera se v mnogočem razlikujó od starih.

Po novih pravilih se deli ves odbor v intendantcijo in igralni odsek. Igralni odsek pripravlja in presoja igre; sestavlja torej vseletni repertoar, intendantcija pa vodi predstave, nadzoruje oder, učilnico in ima v rokah tekočo upravo.

Po novih pravilih bo de skrbelo nadalje „Dramatično društvo“ za pokojniski zaklad onim onemoglim igralcem slovenskega gledališča, ki so bili daljšo dōbo angažovani pri slovenskem gledališči. Dotični načrt bo izdelal odbor. Končno bo de „Dramatično društvo“ uvelo „Hišni in disciplinarni red“ za igralno osobje „Dramatičnega društva.“ Tak red ima vsako stalno gledališče.

Na letošnjem občnem zboru je bil voljen nov odbor. Za predsednika je bil vzklikom proglašen g. dr. Ivan Tavčar, v odbor pa so bili voljeni naslednji gospodje: Dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški, Fran Drenik, dr. Val. Krisper, prof. Simon Rutar, Anton Trstenjak, dr. Jos. Vošnjak, Ivan Železnikar in dr. Žitek.

Koncert „Glasbene Matice“. — Kakor smo že poročali, priredila je „Glasbena Matica“ dné 18. malega travna t. l. v redutni dvorani koncert, čegar vzpored je obsezal orkestralne glasbotvore, moške zборе in samospeve za bariton s spremljevanjem klavirja. Prva točka je bila J. Glinke uvertura operi „Ruslan i Ljudmila“, katero je dovršeno proizvajala godba 17. pehotnega polka pod vodstvom kapelnika g. Nemravez. Letá je pokazal pri tej priliki — kakor vedno — da ni samo izvrsten kapelnik, temveč da tudi vé s svojo godbo proizvajati najtežje glasbotvore; vrhu tega mu gré čast, da ima in eleganten ukus, sestavljujé posamezne točke. Kar mu izrekamo v posebno priznanje, to je, da do cela pozná glasbotvore vseh slovanskih skladateljev.

Moški zbor „Glasbene Matice“ je javil svetu mlado svoje življenje v Nedvédovem zboru „Vojaci na poti“. Ta zbor je prava, pristna pesem slovenska! Beseda in skladba se družita v tako harmoniško celoto, da zveni vsa pesem in seza v srce, kakor glas zvonovega broná. Ali da se uveljavi, potrebuje neizogibno jako izurjenega zborá; od pevskega zborá in še bolj od posameznikov terja čvrstih glasov, finega razuma, dobro

vežbane in neomahne pevske tehnike, posebno pa solidarnosti pevcev — torej svojstev, kakeršna ima le pevski zbor, katerega je vodil dolgo časa jeden in isti, sevéda dober kapelnik. Nekako boječe sem torej pričakoval, kako se odzove novi pevski zbor svoji nalogi — kot „vojak na poti“. Pel je dobro, dà, za občinstvo ljubljansko, katero ni baš razvajeno, prav dobro, vendar dovršeno ne! In to je lahko umeti, zakaj pevski zbor je še mlad, uživa pa dobro vzgojo, katera ga izvestno vodi do dovršenosti.

„Vojaci na poti“ so kazali neko boječnost, zakaj, ne vem; saj ni bilo razvajenih poslušalcev! Začetkom že intonacija ni bila precizna; v odstavku g-dur „Zdaj ne boji se nihče nas“ sta bila srelnja glasova v intonaciji nedostatna. Da so bili pevci nekam boječe negotovi, vidimo iz tega, ker je zbor na konci pesmi v intonaciji pal. — Odstavek „A črn oblak i. t. d.“ zahteva v svoji posledici najkrepkejšega fortissima — „blik in tresk“ Fortissima nisem konstatiral — ne rečem v absolutnem oziru, saj so bili glasovi krepki in povsem mladi — ali v relativnem oziru ga nisem našel, in sicer zato ne, ker niso bili znaki: *pp*, *p*, *mf* in *f* v razmerji s seboj in znakom *ff*.

Vsekakor pa je mladi pevski zbor pokazal, da hodi najboljši pot in da se skoro iznebi teh nedostatnostij — vsa čast in hvala g. kapelniku, ki je v tem kratkem času vcepil mlademu zboru toliko zatajevanja samega sebe in toliko blagodejne rahločnosti pevske!

V kapelniku, kot osrednjem sistemu, naj se združujejo vse pevske žice pevcev; kapelnikovo okó, izraz njegovega obraza vódi zbor — a ne njegova roka in paličica za takt! — Če se temu zbor priučí, potem so odpravljene žaleče hibe, da n. pr. pevci so-glasnika „s“ ne izgovarjajo jednako — potem bodo pevci, gledajoč v okó kapelnikovo, res njemu v obraz deklamirali tudi tekst pesmi razumno, in takó dospeli na vrhunec akademiskega petja. — Pri mladem zboru sem to pogrésal malone popolnoma. — Oba zbori: Nedvédova „Slovenska dežela“ in umetniško dovršeni zbor Foersterjev „Slava Slovencem“ sta se pela — če odbijem góri napominjane hibe — jako eksaktno in precizno. V prvoimenovanem zboru se je odlikoval solo-kvartet po lepo ubranih glasovih; g. tenorist je zastal prekratko na visokem „g“ pri slovu „vem“, kar je provzročilo, da so drugi pevci zaostali; zatorej se zbor sevéda s svojim refrénom ni mogel eksaktno pridružiti pevcem kvarteta. — Refrén „Slovenske dežele enáke ne vem“, póje se lahko za nianso hitreje — sicer pa je to moje osebno mnenje. — V drugoimenovanem zboru „Slava Slovencem“ je bil po mojem mnenji allegro nekoliko preoster, dasi je pisal skladatelj „allegro con fuoco“. — Kakor se je izvrševal allegro, to ne ugaja naravi slovenskega petja. — Ta allegro je provzročil, da je intonacija trpela; zlasti pri unisono „es“ in unisono „g“ slova: „Vender kakor siva skala i. t. d.“, in pri dotičnih figuralih prvega bása, katerih čistost in izraženosť je morala hirati. — Počasni odstavek „naj mrtvaški i. t. d.“ upravičuje, da se allegro izvršuje zmerneje.

V vsakem oziru so se v F. S. Vilharjevi skladbi „Slovó“ zbor, solist g. *Nelli* in orkester odlikovali po požrtvovalni natančnosti in preciznosti, katere skladba ni zaslužila! Prezentirala se je ta točka jako veličastno: dva kapelnika, vojaški in društveni, mučila sta se, moški zbor se je družil sedaj v unisono, zdaj se zopet cepil v štiri glasove; g. solist je briliral v res čudovitem visokem „g“ in izkazal skladatelju še posebno čast, da je ekstemporiral — to pa popolnoma umestno in primerno skladbi, ne da bi bil pritiral skladbo do ominoznega koraka, ki loči „Erhabenes vom Lächerlichem“ — iz kratka: vsa točka je bila kakor odlomek iz obskurne „opera buffa inferioris generis“. Zadnja točka koncerta se torej ne more zmatrati za resno — Take točke naj ne pačijo vzporedov akademiskih koncertov; zakaj „Glasbena Matica“ góji kot dobra mati samó dobre glasbotvore — to je dolžna slovenskemu razumništvu.

Dobra in vztrajna volja vseh pevcev novega zbora, s tem svojstvom spojena železna roka in volja g. kapelnika, to nam je porok, da bode bela Ljubljana v ne daljnem času središče najboljšega jugoslovanskega, umetnega petja!

Ostale točke koncerta so obsezale samospeve g. Nollija. — Temu pevcu, ki je Slovencem in Hrvatom vedno v prijetnem spominu, dala je priroda izredno lep in zvenčč bariton. G. Noll se je odlikoval zlasti v Zajčevi „Domovini in ljubavi“ in recitativu in ariji „Nikola Šubić Zrinjski“ II. čin, V. slika, prizor 17. — V poslednjem in sicer „c-moll“ odstavek allegro moderato, zahteva po vsebini in dramatiškem zlogu jako vznemirjeno in strastno naglaševanega speva in teksta: „Kad mignem ja, nek ogenj sja, i proždre sve“; tega pa smo pogrešali. Recitativ in romanca iz Douizettijeve opere „Don Sebastiano“, ni dosegla dobrega uspeha; g. Nolliju ni uspevala — opazil sem, da je vaje to pesem bolje — in uspešneje — peti na italijanskih tleh italijanski, nego v Slovencih slovenski. — Vsekakor ta glasbotvor ni dičil vzporeda, kar pa veljá skladbi, ne pevcu.

Akustika v deželni dvorani ni dovoljna; tenorji so zaradi svojega stališča — nasproti galeriji — prevahirali. V F. S. Vilharjevi skladbi „Slovó“ je orkester stal za pevci, kar je sicer dosta pripomoglo gg. kapelnikoma, da sta bila v kontaktu, škodovalo pa je „grandioznemu efektu“ skladbe same.

Koncertni ta večer nam ostane v najboljšem spominu; smelo trdim, da je bilo to prvo slovensko petje, ki se je vršilo akademiško-pevski dostojno in elegantno, kakor se doslej ni baš vršilo petje ljubljansko.

Veselo pozdravljamo ta novi zbor in želimo, naj neumorno in brezozirno nadaljuje v tem zmislu.

P.

»Národne legende za slovensko mladino.« Nabral, izdal in založil Anton Kosi, učitelj v Središči. III. zvezek. V Ptuj. Natisnil W. Blanke. 1891. Cena 16 kr. — »Ljubljanski Zvon« je imel že dvakrat priliko, da je pohvalno naznanjal »Legende« g. Kosija. Zadovoljno sicer tudi danes pozdravljamo tretji zvezek, v katerem čitamo 21 legend, lepih in vseskozi prikladnih za našo mladino, vendar nas je močno osupnilo, da se ni g. pisatelj kár nič oziral na dobrohotne naše opomnje, kjer smo mu svetovali, naj skrbneje pazi na jezikovno čistoto. Ne rečemo, da bi se »Legende« ne brale dôkaj gladko, ali lahko bi se bil gosp. pisatelj izognil marsikaterih pogreškov proti dobremu zlogu. Da je glagol, zlasti v zavisnih stavkih, brez potrebe potisnjen proti koncu, to je grajal naš list že v poročilu o II. zvezku, in prav to moramo grajati i danes. »Ko ga prelomi, vidi v sredi kamena črviča, ki je v okroglem gnezdu zvit ležal« (str. 3) — ali bi ne bil dosti lepši stavek: »Ko ga prelomi, . . . ki je zvit ležal v okroglem gnezdu?« — »Ker . . . bila sta vedno s tem zadovoljna, kar sta si bila s svojimi rokami pripravila in nista nikoli zavoljo svojega uboštva godrnjala« (9) — ista hiba! Ker se takšni stavki ponavljajo malone na vsaki stráni, nečemo jih navajati dalje. — Zakaj bi pisali »Ni jim manjkalo ničesar« (3), ko je vendar mnogo lepše: »Pogrešali niso ničesar.« Namesto odvzeti (4, 18, 31) stoj samó vzeti. »Več sto jih je bilo na številu« (5) — to je prikrojeno nemški, dostavek »na številu« je nepotreben. »Umirajoči je vzela vejico« . . . (5) pridevniki brez samostalnika se ne glasé kaj prida, torej: »Umirajoči oče je vzela . . .« »Objokovati koga« (6) lepše »jokati po kom«; namesto »blagore« (9, 19) pišemo »blaginja« G. pisatelj ne loči jedninskega rodilnika »ljubezni« od množinskega rodilnika »ljubeznij«, ker piše v jednini »ljubeznij« (6, 7) »To slišati se kraljica razveseli« (6) — prav: »Ko to sliši . . .« — »Ta pripoveduje, da je na svoje troške napravil pokopališče« (6) — prav: . . . »da je ob svojih troških napravil pokopališče.« — Namesto »živeti od milostinje« (7) pišemo »živeti ob milo-